

ΣΤΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ

Τίποτε δὲ σαλεύεται
 Στὴν ἀνεπνοιά τῆς πλάσης,
 Καὶ στοὺς γυμνοὺς ξερόκαμπους
 Καὶ σᾶκρα τῆς βαλῶσης
 Γαληνεμένος θάνατος
 Ἐπλώνει τὰ φτερά του.

(1911)

Ὅμως ἂν ρίξῃς μιὰ ματιὰ
 Στὸ στενορήμι κάτω
 Θὰ δῆς μέσ' σὰ μυχρῶματα
 Ποὺ εἰ ἀντηλιές ἀφίνου
 Τὰ κυπαρίσσια νὰ λυγοῦν
 Κ' οἱ ἰτιές νὰ σιγοκλίνουν...

Μ. Μαζαράκης

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ

⊗ ΜΙΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΑ ⊗

ΤΕ, ἐν ἔτει 1881, ἐξεδίδετο διὰ πρώτην φοράν ἡ «**Ποικίλη Στοά**», ἐν ἐποχῇ πνευματικῆς κινήσεως διαφόρου ἐν πολλοῖς τῆς σήμερον, οὐδεὶς θὰ ὑπελόγιζε ποίαν ἐξέλιξιν θὰ ὑφίστατο, πολλοὶ δέ, κρινόντες ἐκ τοῦ ὅλου περιβάλλοντος, θὰ εἶχον πολλοὺς δισταγμούς, ἂν θὰ κατόρθωσεν ὁ φιλόκαλος Διευθυντῆς αὐτῆς νὰ ἐορτάσῃ **Δεκαπενταετηρίδα**.

Τὸ γεγονός, πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλληνικῆς κοινω- νίας, συνετελέσθη. Τὸ ὄνειρον ἑνὸς ἀνθρώπου, ὅλας του τὰς δυνάμεις, καὶ αὐτὰς τὰς σωματικὰς ἀκόμη—διότι Ἡράκλειον ὄντως ἀνελάμβανεν ἔργον—ἀφιερῶσαντος εἰς μίαν φιλολογικὴν ἐπιχείρησιν, ἀρκετὰ ἐπικίνδυνον, ἐπραγματώθη. Καὶ πρὶν τῷ ἀποδώσω, ἐκ μέρους τόσων συνεργατῶν καὶ χιλιάδων ἀναγνωστῶν, τὸν δίκαιον ἔπαινον, πρὶν φυλλομετρήσω τὸ πλῆθος τῶν σελίδων, ἅς μὲ τσσαύτην ἐπιμέλειαν ἐφιλοτέχνησε, φέρομαι εἰς τὸ παρελθὸν ἀπὸ τὸ ὅποιον πολλὰ δύναται τις ν' ἀρρωθῇ διδάγματα.

Ἀνατρέχω τριάκοντα καὶ ἐν ἀκριβῶς ἔτη πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς τοὺς λογίους καὶ δημοσιογράφους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ ἄλλων μὲν μάτην

ἀναζητῶν γὰρ ἴδω τὰς μορφάς· τὰς ἠφάνισεν ὁ θάνατος. Ἄλλους, σφριγγλοὺς τότε καὶ εὐθύμους, κατέστησεν ἀγνωρίστους τῶν ἐτῶν ἢ πάροδος καὶ τῶν βιωτικῶν περιπετειῶν ὁ σάλος. Καὶ ἄλλοι ἀπεχώρησαν διὰ παντός τῆς φιλολογικῆς παλαιστρας, ἄλλοι παρέργως καὶ μόνον σχεδὸν ἐν τῇ «**Ποικίλῃ Στοᾷ**» συνεχίζουσι τὴν δημοιοργικὴν παραγωγὴν, ὀλίγοι δ' εἶναι οἱ ἐν τῷ δυσεκβόλῳ τούτῳ ἀγῶνι ἐγκαρτεροῦντες ἔτι.

Τὴν φιλολογικὴν φυσιογνωμίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διέσωσεν ἡ «**Ποικίλῃ Στοᾷ**». Δύναται τις ἐν αὐτῇ γὰρ παρακολοθηθῆσαι ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς μεταβατικῆς ἐποχῆς καὶ γὰρ καταλήξει μὲχρι τῆς συγχρόνου κινήσεως, ἣν τελείως ἐκπροσωπεῖ. Διήρυσσε τόσα ἔτη καὶ ὅμως νεάζει ἡ «**Ποικίλῃ Στοᾷ**». Ἠτόνησαν ἔκτοτε πνεύματα, ἐξόρῳγησαν καρδιαί, κατέπεσαν αἰσθήματα καὶ ὅμως ἡ «**Ποικίλῃ Στοᾷ**» ἐπεξόρῳσθη, κατέστη ὄραιοτέρα, πάντοτε νέα, πάντοτε ἀγαθή. Κατὰ τὴν μακρὰν αὐτῆς σταδιοδρομίαν οὐδενὸς κλάδου τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἠμέλησε, τίποτε δὲν ἀφήκε τὸ ὅποιον γὰρ μὴ θίξη. Ἡ Ἐπιστήμη, καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐκδηλώσεις, ἡ Κοινωνία, ἡ Φιλολογία, αἱ Τέχναι, ἡ Πολιτεία, ἔσχον ἐν τῇ «**Ποικίλῃ Στοᾷ**» περιφανεῖς ἐργάτας καὶ διαπρεπεῖς ἀντιπροσώπους.

Ἄλλὰ πόσος κόπος ἀπητήθη διὰ τὰ οἰκοδομηθῆναι τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ οἰκοδόμημα, πόση ἐγκαρτέρησις, πόσαι θυσίαι, οἷα αὐταπαρνήσις! Καὶ εἶναι ἔργον ἀποκλειστικῶς ἐνὸς καὶ μόνου, παλαιόντος μετ' ἐπιθυμίας ἐν μέσῳ συγχῶν ἀπογοητεύσεων, ἐναντίον προλήψεων, ἀδιαφορίας, ἀντιξῶν περιστάσεων. Ἄλλ' οὐδέποτε ὑπεχώρησε. Πάντοτε ἐμπρός, πάντοτε ἀτενίζων πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ τελείου!

Ἀτυχῶς ἐν Ἑλλάδι, τὸ ἔργον τοῦ ἀναλαμβάνοντος γὰρ ἐργασθῆναι φιλολογικῶς ἢ καλλιτεχνικῶς, εἶναι ἀκαθῶδες. Θαυμάζομεν τὴν ἐν Ἐυρώπῃ τελουμένην τεραστίαν πνευματικὴν ἐργασίαν. Φέρομε τούτους ἐκδότας καὶ συγγραφεῖς ἐκείνους ἐδῶ, ν' ἀφήσουν κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα ἐν τῷ πτωχοκομείῳ ἢ τῷ φρενοκομείῳ τὴν τελευταίαν πνοήν! Ἐλλειψίς τεχνικῶν μέσων, Ἐλλειψίς ἐνθουσιασμοῦ ἐκ μέρους τῆς νεοπλαστοῦ καὶ ξηροφίλου ἡμῶν κοινωτίας, εἶναι ἐμπόδια κωλύοντα τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν, πέδαι σιδηραὶ καθιέρουσαι ἐντὸς περιορισμένων ὁρίων τὴν ἀγαθὴν θέλησιν. Ὁ Διενθιτιῆς τῆς «**Ποικίλης Στοᾶς**» δύναται γὰρ ναυχᾶται ὅτι ἠγωνίσθη νικηφόρος ἐναντίον τῶν ἐμποδίων αὐτῶν. Κατήρτισε **δέκα πέντε τόμους**, τιμῶντας τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Συνεκέντρωσεν ἐκ περιτροπῆς ὅλους τοὺς λογίους, συναπετέλεσε κυνέην περικλείσασαν τὸ ἐκλεκτότερον καὶ εὐδοδέστερον μέλι τῆς Ἑθνικῆς φιλολογικῆς παραγωγῆς καὶ μετ' ἀληθοῦς εὐφροσύνης καὶ ζηλευτικῆς ἀγαλλιάσεως εἶδε τὸ περιβλεπτόν αὐτοῦ ἔργον ἐπιστεφόμενον μὲ τὴν πάδημον ἐκτίμησιν καὶ τὸν γενικώτερον ἔπαινον ὅλου τοῦ κόσμου. Καὶ ἀληθῶς ἡ «**Ποικίλῃ Στοᾷ**» καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα τῶν **Δεκαπέντε ἐτῶν τῆς**, ὑπὸ τὴν ἰδίαν μορφήν, ἦν μόνη αὐτῇ ἐπλασεν, ἐξυπηρέτησε μυχίους ἀγνοῦς πόθους, ἐπλήρωσεν ἀνάγκην πολυτρόπως Ἑθνικὴν καὶ ἀπέβη καλλιπρεπὲς Στάδιον, ἐν τῇ καλλιτέχνῳ κοινίστρα τοῦ ὁποίου οἱ ἀριστεῖς τοῦ καλάμου τὸν κάλλιτον, ἀπὸ ἐλευθέρου βήματος, τῶν ἀγῶνων ἠγωνί-

σθησαν. Τὰς πάντοτε ώραίας σελίδας αὐτῆς ἐτίμησαν διὰ συνεχοῦς πολυ-
τίμου συνεργασίας ὁ Ἀλέξανδρος Ῥαγκαβῆς, οἱ ἀδελφοὶ Παράσχοι,
ὁ Βραῖλας, ὁ Ι. Σοῦτσος, ὁ Ῥενιέρης, ὁ Καλλιγᾶς, ὁ Ν. Σαρίπο-
λος, ὁ Σκυλίτσης, ὁ Ἰάλεμος, ὁ Ῥοῦδης, ὁ Ἄγγελος Βλάχος, ὁ
Κλέων Ῥαγκαβῆς, ἡ Dora D'Istria, ἡ Juliette Adam, ὁ Π.
Χαλκιάπουλος, ὁ Βιζυηνός, ὁ Ὀρφανίδης, ὁ Φλογαῖτης, καὶ δὲν
ὑπῆρξε κορυφή εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα, ἥτις δὲν ἐχορήγησε τὴν
περιφανῆ αὐτῆς σύμπραξιν.

Πρὸ εἰκοσαετίας ἐν ἐκλιπόντι φιλολογικῷ συλλόγῳ, εἰς ὃν κατηγά-
λωσα καὶ ἐγὼ ἀρκετὸν ἐνθουσιασμὸν ἐκ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ζωῆς μου,
ἐγνώρισα τὸν Διευθυντὴν τῆς «**Ποικίλης Στοᾶς**», νεαρῶτατον καὶ ζωη-
ρόν, ὡς ἀκαταπόνητον γραμματέα τοῦ σωματείου ἐκείνου. Ἐκτοτε παρη-
κολούθησα, ἐκ τοῦ σύνεργου τὴν φιλολογικὴν του ἐργασίαν καὶ δοῦσιν καὶ
πάντοτε ἡσθάνθη ἕνα θαυμασμὸν διὰ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν
«**Ποικίλην Στοάν**». Ψύχωσις πλέον, νόσος, ἡ ὁποία ἀμφιβάλλω, ἂν θὰ
ἔχη ποτὲ τέλος. Δεπιτόλογος, ιδιότροπος εἰς τὰς καλλιτεχνικάς του ἐφέ-
σεις, προσεκτικώτατος καὶ εἰς τὰς πλέον ἀσημάντους στίξεις. Εἶναι τὸ
φόβητρον τῶν τυπογράφων, εἶναι τὸ μεγαθήριον τῆς ἀντοχῆς.

Ἡ «**Ποικίλη Στοά**» συνεπλήρωσεν ἤδη τὸν πρώτον σταθμὸν, νικη-
φόρος, μετὰ πεποιθήσεως καὶ ἐπιμονῆς. Ὑπερεπήδησε φραγαμούς, παρε-
μέρισεν ἀκάνθας, ἀλλ' εὔρε τὸν δρόμον τῆς ἐπιτυχίας, καὶ βαίνει πλέον
εἰς τὸ ἀναπεπταμένον πεδίου τῆς καθολικῆς ἀναγνωρίσεως. Σύμπαν τὸ
Ἑλληνικὸν Δημόσιον, ὅπερ μετ' ἀληθοῦς θλίψεως ἡσθάνθη τὰ κερά τὰ ἐκ
τῆς ἀνεπίστου διακοπῆς τῆς, τὴν ὁποίαν καὶ πάλιν ὡς γνωστὸν ἐξόχως
μοναδικὰ αἰσθήματα καὶ ἐξαιρέτως συμπαθεῖς ἀναμνήσεις πρὸς τὸ ὄνομα
πρὸ ἐτῶν νεκρᾶς Καλλιτέχνιδος, ἧς τὴν τελευταίαν, τόσον ώραῖα ἐνυάλει
ἡ «**Ποικίλη Στοά**» ἐδημιούργησαν, ἐν ὀλοφύχῳ χαρᾷ ἐπαναβλέπει τὸν
θερμουργὸν ἰδρυτὴν τῆς ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ τῆς δράσεως αὐτοῦ, καὶ
μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς ἐγκολποῦται αὐτόν, ἐπανερχόμενον εἰς τὴν ἐκ-
πλήρωσιν τῶν ώραίων του πόθων, μετὰ σκληρὰν δοκιμασίαν καὶ ψυχι-
κὴν παραζάλην, ἥτις πρὸς τὴν ἀτομικὴν συμφορᾶν, ἀπεστέρησε καὶ τὸ Ἑλ-
ληνικὸν Δημόσιον ἐνός, ἰδιαιτέρως ἀγαπητοῦ καὶ δυσαναπληρώτου ἔργου.
Ἀναγεννωμένη ἤδη ἡ «**Ποικίλη Στοά**» ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν, καὶ λόγῳ διαμορ-
φώσεως καὶ λόγῳ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος, ζηλευτὴν δ' ἠγεσίαν τοῦ κ. **Μι-
χαῆλ Ῥαφαήλοβιτς**, ἐπίφθονα ἐγγυᾶται τὰ τρόπαια τῶν νέων νικῶν τῆς.

Δεκαπενταετῆς πλέον σταδιοδρομία, τόσον ἀσφαλῆς τοῦ παρελθόν-
τος, ἐμπνέει τὰς χρησιωτέρας ἐλπίδας, καὶ διὰ τοῦτο ἢ διὰ τοῦ παρόντος
περιφῆμου τόμου συνέχισις τῆς «**Ποικίλης Στοᾶς**», δὲν προκαλεῖ μό-
νον ἐνθουσιώδη συγχαρητήρια, ἀλλ' εἶναι ἀκόμη καὶ μία ἐγγύησις μέλ-
λοντος σθεναρᾶ, διότι τὴν ζωὴν, τόσον καλλιτεχνικὸν αἰσθημα, ἐνταθὲν
μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτῆς ἔτη, δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ ν' ἀναπτυχθῇ
ἐπὶ μᾶλλον, ὥστε ν' ἀποτελεσθῇ καὶ αὐτὴς ἐν συνόλῳ Ἑθνικὴ ὄντως φι-
λολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἐργασία, ἀνταξία τῶν γενικῶν καὶ μεγάλων

προσοδοκιῶν, προωρισμένη δ' ἵνα ἐν τῇ σημαίᾳ τῆς νεωτέρας πορείας, ἦν ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς ἡ «Ποικίλη Στοὰ» ἔταμε, ν' ἀφνίση καὶ ν' ἀναπτέρωσῃ τὴν νέαν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ζωὴν τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Ο ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

* Α Ι Μ Ο Ι Ρ Α Ι *

✠ Κ Λ Ω Θ Ω • Λ Α Χ Ε Σ Ι Σ • Α Τ Ρ Ο Π Ο Σ ✠

(Ἐχαράχθη ἐξ ἀγνώστου Γερμανικοῦ πρωτοτύπου)